

KLAGANDE

Socialnämnden i Marks kommun
511 80 Kinna

MOTPART

██████████ ██████████

Ombud: Lennart Andersson
Frösunda Omsorg AB
Varbergsvägen 67
██████████

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 10 oktober 2016 i mål
nr 2199-16, se bilaga A

SAKEN

Kostnader för personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och
service till vissa funktionshindrade

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer
Socialnämnden i Marks kommuns beslut den 5 april 2016.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Marks kommun yrkar i första hand att kammarrätten återförvisar målet till förvaltningsrätten och i andra hand att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer socialnämndens beslut. Socialnämnden anför i huvudsak följande. Förvaltningsrätten har avgjort målet utan att någon kommunikering skett med kommunen. I aktuellt fall kan det inte ha ansetts uppenbart onödigt att kommunicera motpartens inlägga, varför domen i första hand bör upphävas och en återförvisning bör ske. Målet avser en ansökan om förhöjd timersättning för personlig assistans avseende 2016. ██████████ har begärt ersättning med ett belopp som motsvarar det statliga schablonbeloppet. En prövning av beloppets skälighet bör ske. ██████████ har inte presenterat något underlag för att kunna bedöma detta och bedömningen kan då inte göras att de kostnader för vilka ersättning begärs är skäliga.

██████████ motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom. Han vidhåller sin uppfattning att det statliga schablonbeloppet för assistansersättning är högst skäligt och inte behöver specificeras.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 10 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) framgår bl.a. att en domstol kan underlåta att sända ett föreläggande om svar till en motpart om denne är en förvaltningsmyndighet och en underrättelse är onödig. Förvaltningsrätten har gjort bedömningen att det var onödigt att kommunicera överklagandet med kommunen. I kammarrätten har inte framkommit något som talar för att bedömningen var felaktig. Grund för att återförvisa målet saknas därmed.

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 27 december 2016, mål nr 753–756-16, uttalat bl.a. följande. Kommunens skyldighet att utge ersätt-

ning för personlig assistans avser således de verkliga kostnaderna för assistansen i den mån de kan bedömas som skäliga. För att kunna ta ställning till ett ersättningsanspråk måste kommunen kunna kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet. Detta gäller även om anspråket inte överstiger det schablonbelopp som fastställts för den statliga assistansersättningen och utan att det framkommit något som ger anledning att ifrågasätta kostnaderna i och för sig. Att kommunens ersättningsskyldighet omfattar samma slags kostnader som den statliga assistansersättningen ska täcka och att schablonbeloppet därmed kan tjäna till viss ledning vid bedömningen av kostnadernas skälighet föranleder ingen annan bedömning.

██████████ har uppmanats av kommunen att ge in underlag i form av assistenternas schema, anställningsbevis för assistenter, assistenternas lön i form av tillägg för obekväm arbetstid samt assistenternas semesterlön för att kunna utreda ██████████ kostnader för personlig assistans. Något underlag som skulle styrka kostnaden på 288 kr per timme har inte kommit in till kommunen.

Mot bakgrund härav och med beaktande vad Högsta förvaltningsdomstolen uttalat i sitt avgörande, bedömer kammarrätten att ██████████ inte har gjort det möjligt att bedöma kostnadernas skälighet. Han har därför inte rätt till högre ersättning än han beviljats av socialnämnden. Överklagandet ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande), Göran Mattsson och Evalotta Grip (referent) har deltagit i avgörandet.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2016-10-10
Meddelad i JönköpingMål nr
2199-16**KLAGANDE**[REDACTED]
[REDACTED] 1
[REDACTED]

Vårdnadshavare:

[REDACTED]
[REDACTED] 1
[REDACTED]Ombud: Lennart Andersson
Frösunda Omsorg AB
Varbergsv 67
[REDACTED]**MOTPART**Socialnämnden i Marks kommun
511 80 Kinna**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Socialnämndens beslut 2016-04-05

SAKEN

Ekonomisk ersättning till skäligen kostnader för personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Med delvis bifall till överklagandet upphäver förvaltningsrätten Socialnämndens i Mark kommun beslut och förklarar att [REDACTED] har rätt till ekonomisk ersättning för personlig assistans med 288 kr per timme för år 2016.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Marks kommun (nämnden) beslutade den 5 april 2016 att avslå [REDACTED] ansökan om förhöjd timersättning för personlig assistans motsvarande det schablonbelopp som gäller för assistansersättning

Dok.Id 207530

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping**Besöksadress**
Hamngatan 15**Telefon**
036-15 66 00**E-post:** forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se**Telefax**
036-15 66 55**Expeditionstid**
måndag–fredag
08:00–16:00

enligt socialförsäkringsbalken (SFB). Nämnden angav som skäl för beslutet att underlag för beräkning saknas varav [REDACTED] bedöms vara berättigad till ersättning med 255 kronor per beviljad assistanstimme under år 2016.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] yrkar att förvaltningsrätten upphäver nämndens beslut och förklarar honom berättigad till ekonomisk ersättning med det belopp som gäller för varje år och att beloppet sedan uppräknas för årsvis motsvarande schablonbeloppet enligt 51 kap. SFB, vilket för 2016 motsvarar 288 kr per assistanstimme. Han anför bl.a. följande. Han köper sin assistans av en privat assistansanordnare som tar betalt av honom per timme motsvarande det belopp som vid var tid gäller för assistansersättningen. Vid bedömningen av om de verkliga kostnaderna är skäliga bör utgångspunkten vara schablonbeloppet. Inom ramen för schablonbeloppet är det relativt fritt att fördela kostnaderna för den personliga assistansen på det sätt som bedöms bäst utan att den enskilde riskerar bli utan ekonomiskt stöd för de verkliga kostnaderna. Det ekonomiska stödets skälighet ska således prövas utifrån den kostnad han fått betala till assistansanordnaren för utförd assistans. Eftersom assistansanordnaren inte fordrat högre belopp än gällande schablonbelopp är begärd ersättning skälig. Ett annat synsätt skulle, i strid med syftet med reglerna, kunna begränsa valfriheten.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler m.m.

I 2 § LSS anges att kommunen har att ansvara för de insatser som anges i 9 § samma lag.

Enligt 9 § 2 LSS har kommunen ansvaret för att lämna biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. SFB.

Enligt prop. 1992/93:159 s. 175 avses med skäligen kostnader samma slags kostnader som i dåvarande lagen om assistansersättning, d.v.s. normala lönekostnader och vissa administrativa kostnader. Det belopp som regeringen varje år bestämmer såsom den högsta ersättningen per assistanstimme med stöd av lagen bör vara vägledande även i fråga om det ekonomiska stödet från kommunen.

I rättsfallet RÅ 2005 ref. 85 har slagits fast att en kommuns ersättning för personlig assistans ska utgå från de verkliga kostnaderna för insatsen, men att det statliga schablonbeloppet kan tjäna till viss ledning vid bedömning av kostnadernas skälighet eftersom det är fråga om samma slags kostnader.

Kammarrätten i Göteborg uttalar i dom den 10 mars 2016, mål nr 5939-5942-15, bl.a. följande. Såvitt framgår har de assistansberättigade inte gett in något underlag som styrker de faktiska kostnaderna som finns för deras respektive assistans. Även om det saknas utredning om hur det begärda beloppet är beräknat, anser kammarrätten att de faktiska kostnaderna är det belopp som assistansanordnaren fakturerat, d.v.s. en timersättning som motsvarar det statliga schablonbeloppet. Frågan är därefter om de faktiska kostnaderna är skäligen. När de avtalade och fakturerade timkostnaderna i assistansen inte överstiger det schablonbelopp som finns för assistansersättning och det inte heller kommit fram någon omständighet som talar för en annan bedömning anser kammarrätten att utgångspunkten måste vara att de faktiska kostnaderna är skäligen. Det saknar då betydelse att de assistansberättigade inte lämnat något underlag för hur kostnaderna för assistansen är fördelade.

Det är den assistansberättigades egna kostnader för assistansen som kan ge rätt till ersättning. Den assistansberättigade måste därför visa att han eller hon ådragit sig en skuld gentemot assistansanordnaren som motsvarar den begärda ersättningen (se t.ex. Kammarrättens i Sundsvall dom den 30 april 2015 i mål nr 3145-14).

Enligt 5 § förordning (1993:1091) om assistansersättning är schablonbeloppet för assistansersättning enligt 51 kap. 11 § SFB 288 kr per timme för 2016.

Förvaltningsrättens bedömning

Fråga i målet är om vilka [REDACTED] faktiska kostnader för personlig assistans är och om kostnaderna är skäliga.

Reglerna om ekonomiskt stöd för skäliga kostnader för personlig assistans är avsedda att ge den enskilde valfrihet i fråga om att få sin personliga assistans ordnad direkt genom kommunen utan att belastas av några kostnader, eller att anordna assistansen själv med finansiering av kommunen. Det är alltså fråga om alternativa sätt att tillgodose den enskildes behov.

[REDACTED] har valt att anlita en privat assistansanordnare för att utföra den personliga assistansen åt honom. Enligt vad som framkommit av utredningen i målet har assistansanordnaren fakturerat en timkostnad för den utförda assistansen som motsvarar det av regeringen fastställda schablonbeloppet för den statliga assistansersättningen. Han har därmed ådragit sig en skuld till assistansanordnaren som motsvarar den yrkade timersättningen. Även med beaktande av vad socialnämnden har anfört anser förvaltningsrätten att de faktiska kostnaderna är det belopp som assistansanordnaren har fakturerat [REDACTED]

Nästa fråga är om de faktiska kostnaderna är skäliga. När de fakturerade kostnaderna inte överstiger det schablonbelopp som finns för den statliga assistansersättningen och det inte heller har framkommit något som talar för en annan bedömning, gäller som utgångspunkt att de faktiska kostnaderna också är skäliga (jfr Kammarrättens i Göteborg dom ovan). I annat fall riskerar den enskildes möjlighet att välja assistansanordnare att begränsas. I målet har inte framkommit någon omständighet som talar för en annan bedömning.

██████████ har yrkat att förvaltningsrätten fastställer att han har rätt till ekonomiskt ersättning enligt med 288 kr per timme för år 2016 och att beloppet ska uppräknas årsvis motsvarande schablonbelopp som fastställs enligt 51 kap. SFB. Förvaltningsrätten kan endast pröva det som omfattas av det överklagade beslutet. Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att ██████████ förklaras ha rätt till ekonomiskt stöd för den personliga assistansen med yrkade 288 kr per assistanstimme för år 2016.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D)

Veronica Lindström

Rådmannen Veronica Lindström har avgjort målet. Föredragande juristen Richard Manderhjelm har varit föredragande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.